Commentaar voorstel spreektijden raadsfracties gemeente Renkum

30 september 2026

In artikel 8 van de Gemeentewet staat uitsluitend dat de raad bestaat uit **raadsleden**. Omdat ons kiesstelsel gebaseerd is op de Kieswet, worden raadsleden **op persoonlijke titel** als volksvertegenwoordiger gekozen. Dit brengt een aantal belangrijke staatsrechtelijke principes met zich mee. Hoewel politieke partijen en fracties in de dagelijkse praktijk de politiek domineren, is **de juridische werkelijkheid** dat de raad een verzameling is van **individuele volksvertegenwoordigers**.

Het voorstel gaat over de aanbeveling t.w. variant 1. Dit gaat over fracties, die maximaal 17 minuten spreektijd voor de vergadering krijgen inclusief alle bijdragen m.b.t. interrupties, ordevoorstellen, vragen etc.

In de motie wordt verwezen naar **artikel 22** van het **Reglement van Orde**. Daarin staat, dat een raadslid een voorstel kan doen over de spreektijd van de leden. **Let op: het betreft spreektijd m.b.t. raadsleden.** We hebben het in het RvO niet over een spreektijd van een fractie.
Het in de motie aangevoerde argument snijdt daarom geen hout.

Variant 1
Iedere fractie krijgt 17 minuten spreektijd voor de vergadering. Dit is inclusief alle bijdragen: de rondvraag, interrupties en ordevoorstellen.

Het advies van de werkgroep voor het ordevoorstel voor het hanteren van spreektijden is als volgt:
Iedere fractie krijgt 17 minuten spreektijd voor de vergadering. Dit is inclusief alle bijdragen: de rondvraag, interrupties en ordevoorstellen.
Zodra de spreektijd van een fractie is verstreken, moet de spreker die namens deze fractie aan het woord is op uitnodiging van de voorzitter de rede direct beëindigen. Indien een raadslid zich niet houdt aan de aanwijzingen van de voorzitter, kan de voorzitter dit raadslid het woord ontnemen.
Raadsleden behorende bij die fractie kunnen hierna niet meer het woord voeren, met uitzondering van het doen van ordevoorstellen of het aanvragen van een schorsing.
Als richtlijn voor het college van B&W geldt een totale spreektijd van 45 minuten. De raad kan het college verlof geven om collegeleden het woord te laten voeren, na het verstrijken van de 45 minuten.

Het voorstel zelf gaat over procedure afspraken. Zeker in zo'n situatie hoort een voorstel gepaard te gaan met een **schriftelijk advies van de griffier**. De griffier is er voor de hele raad en hoort een weloverwogen advies te geven. **Dit ontbreekt!**

Een opsomming van voor- en nadelen is niet aanwezig. Nergens blijkt uit of er nagedacht is over het risico van verlies aan diepgang in het debat, hoe een opponent makkelijk strategisch misbruik kan maken van andermans tijd, waarom verlies aan spontaniteit ontstaat en starheid de overhand krijgt etc.

Het momentum is slecht gekozen. Nu we net na het zomerreces en alle perikelen daarvoor in wat rustiger vaarwater leken te zijn komen, hoopte de PRD, dat de raad zich voor de rest van het jaar zou focussen op de begrotingsbehandeling en de werkzaamheden m.b.t. de nieuw te komen burgemeester. In plaats van het centraal stellen van de inhoud zien wij, dat procedures weer de boventoon gaan

voeren. **Wij vinden dit zeer onverstandig.** Ook al heb je gelijk, ook al krijg je de meerderheid mee, dan nog kan de hele raad vervolgens meegetrokken worden in ‘n nare situatie. **Het probleem betreft niet het hanteren van spreektijden.** Dat ga je hiermee niet oplossen. Het gaat om het antwoord op de vraag hoe we efficiënt kunnen vergaderen? Dat vraagt ‘n andere manier van aanpak waarmee rekening wordt gehouden met gevoeligheden binnen de raad en ‘t nadrukkelijk streven naar consensus.

Politieke experts zoals het Periklesinstituut benadrukken dat **spreektijden een symptoombestrijding** zijn. Veel gemeenten lossen tijdsnood op door de raads- en commissievergadering zélf anders in te richten, vaak via het **BOB-model** (Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming). Dat doen we in Renkum niet!

De PRD is van mening dat je procedurele veranderingen waar uitsluitend de raad over gaat in samenhang moet bekijken met de interne cultuur en dat vraagt in dit geval niet overhaast, maar verstandig, en wijs opereren. Vergaderstructuur en vergadercultuur kun je niet los van elkaar zien.

Het gezegde "**het middel is erger dan de kwaal**" betekent dat een poging om een probleem op te lossen of een kwaal te behandelen meer schade of ongemak kan veroorzaken dan het oorspronkelijke probleem zelf. En dat staat nu te gebeuren!

De PRD verafschuwt imagoschade. Inwoners houden niet van gedoe. Raadsleden hebben elkaar niet uitgekozen, maar moeten samen wel door één deur kunnen. De PRD is tegen invoering van het voorstel spreektijden, zeker op dit moment. Wij willen rust in de tent. We eindigen met een uitspraak van Henry Ford:

Amerikaanse industrieel H. Ford

Namens de PRD fractie, John Bartels

Noot:

Een spreektijdregeling probeert de eindtijd van een vergadering beter beheersbaar te houden, maar er kleven nadelen aan:

1. Beperking van de diepgang en de kwaliteit van het debat
Wanneer de klok tikt, ontstaat er tijdsdruk. Raadsleden worden gedwongen om complexe dossiers samen te vatten in een paar minuten. Dit kan ertoe leiden dat fundamentele argumenten of technische details worden weggelaten, wat de zorgvuldigheid van de besluitvorming niet ten goede komt.

2. Strategisch misbruik door politieke opponenten
De kostbare spreektijd van een raadslid kan onbedoeld opraken door interrupties van andere partijen. Als een reglement bepaalt dat interrupties van de eigen spreektijd afgaan, kunnen politieke tegenstanders bewust kritische vragen stellen om de tijd van de spreker te 'consumeren', waardoor deze zijn of haar betoog niet kan afmaken.

3. Verlies van spontaniteit en starheid
Een strikte spreektijdregeling maakt een debat minder dynamisch. Het reageren op onverwachte argumenten of het spontaan doorvragen op een reactie van het college (burgemeester en wethouders) wordt bemoeilijkt als de minuten bijna op zijn. Het debat verandert dan van een levendige discussie in een reeks vooraf uitgeschreven monologen.

4. Schijn-efficiëntie
Een spreektijdenregeling lost de werkelijke oorzaken van lange vergaderingen vaak niet op. Tijd wordt immers ook opgesoupeerd door schorsingen, technische haperingen, stemprocedures. Daarnaast leidt het in de praktijk geregeld tot onderlinge discussies en politieke ruzies over de interpretatie en handhaving van de regels.